

Az önkormányzatok szerepe és felelőssége a biztonság megteremtésében

NBT konferencia, 2019.03.29.

Christián László

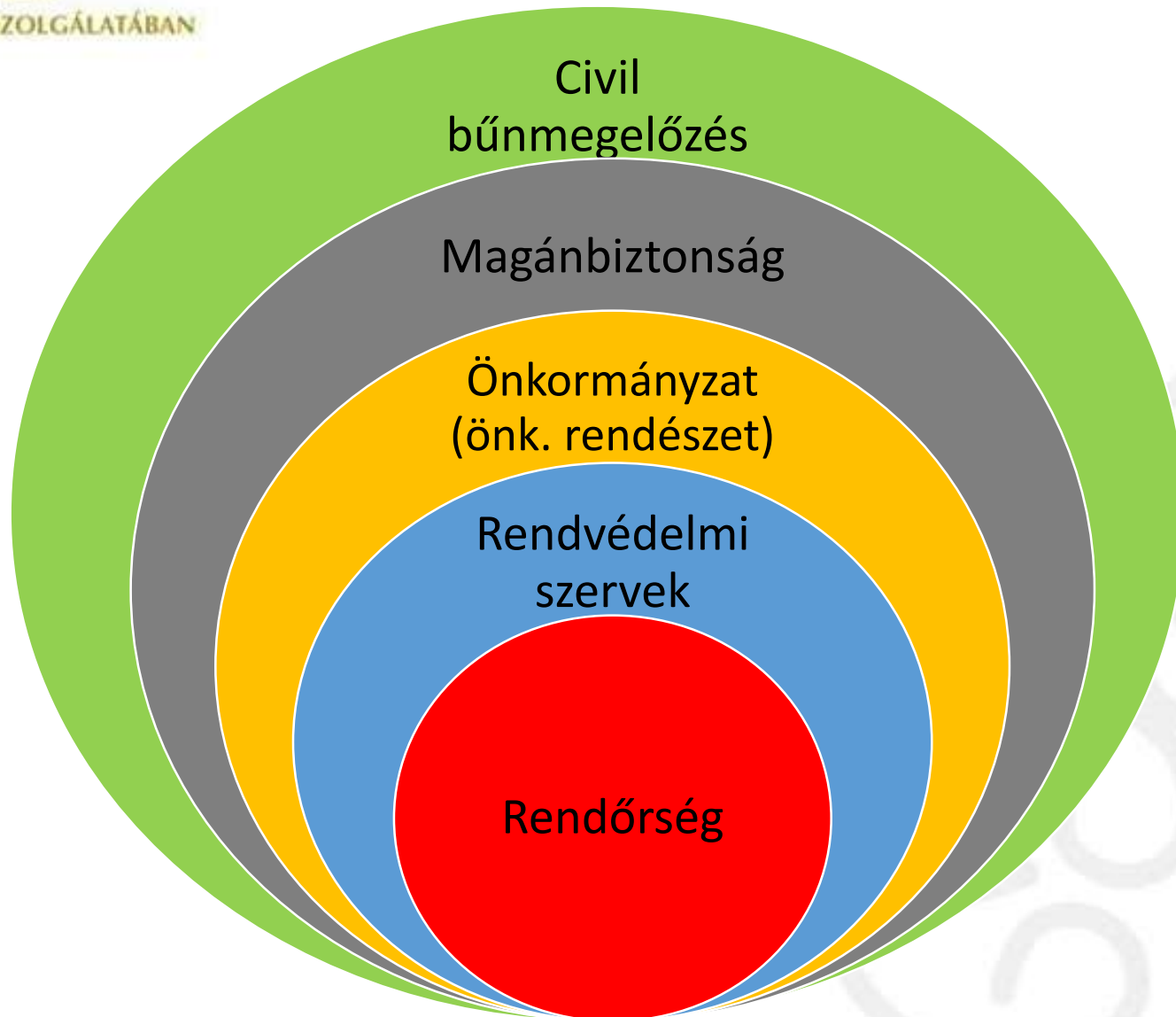
rendőr ezredes

tanszékvezető egyetemi docens

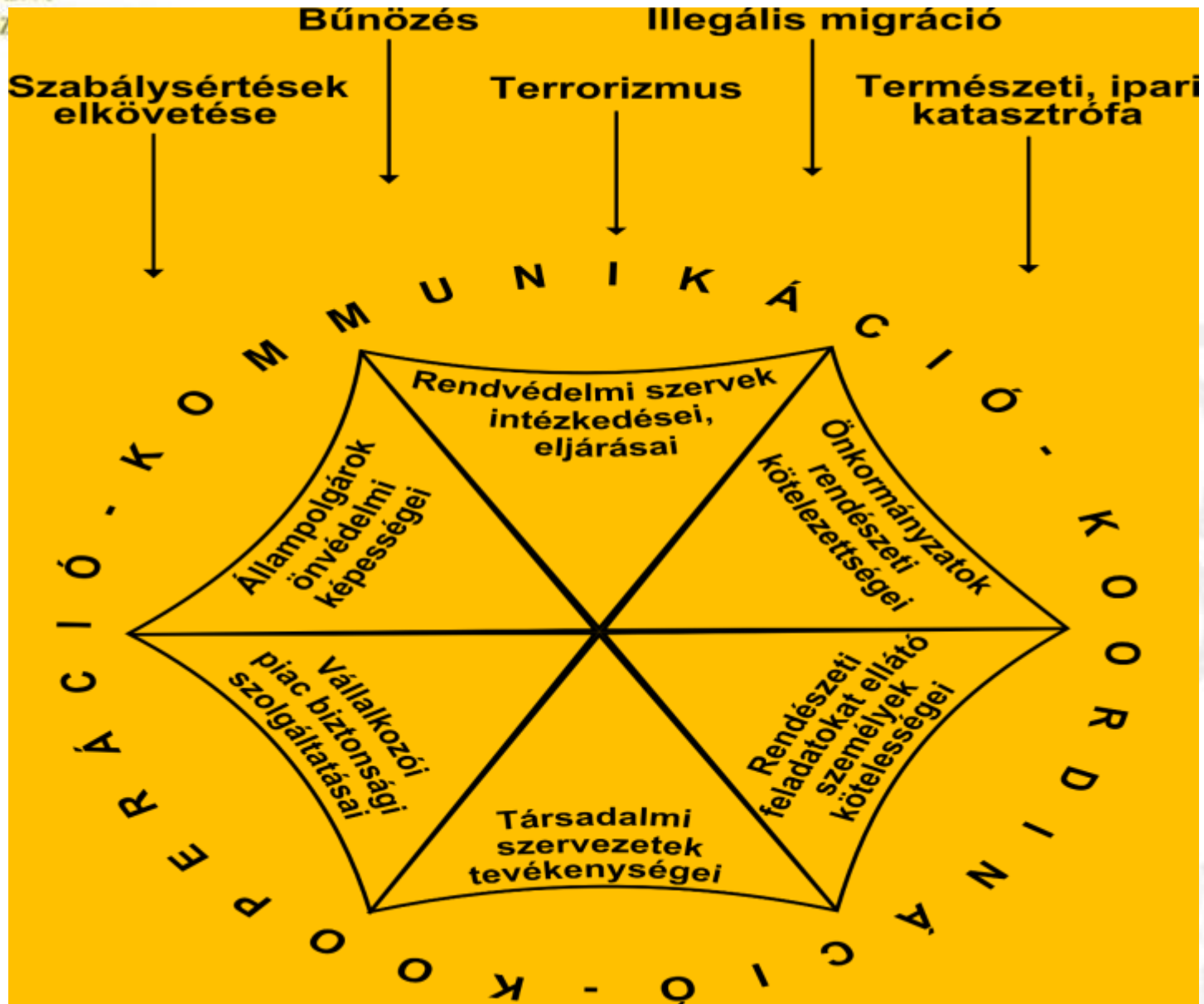
Kiindulási alapok

- ✓ A közbiztonság **társadalmi kooperáció** és az érintett szervezetek **komplementer** **rendészeti** **tevékenységének** az eredménye
- ✓ „A közbiztonság a társadalom életminőségének a része, olyan kollektív, értékkel bíró termék, amelynek **kialakítása és megőrzése közös ügy.**” (NBS)
- ✓ Egy település közbiztonsági helyzete a **helyi problémák összességéből tevődik össze**, ezért kezelése és a jogsértések megelőzése **elsősorban helyi összefogással** valósulhat meg hatékonyan. (Finszter)

Komplementer rendszer

Közösségi védőernyő (Gaál-Molnár)

Jogszabályi alapok

- Magyarország helyi önkormányzatairól -2011 évi CLXXXIX tv.:Mötv.- 13. § (1): 17. „**közreműködés a település közbiztonságának biztosításában**”;
- Mötv. 17.§ (1) a települési és a fővárosi önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről, **kényszerítő eszköz alkalmazására jogosult szervezet létrehozásával is** gondoskodhat.”
- 1999. évi LXIII. Ktftv. 1 §: ktf-t létrehozásának lehetősége (autonóm döntés, kivéve: Budapest)
- 2012. évi CXX. Erfesz.: Szabályozás egységesítése >>> részletszabályok ágazati jogszabályokban maradtak

Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia

- Az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire - **az önkormányzatokra**, közösségekre (...) végső soron az állampolgárra - telepíti.
- Az **önkormányzatoknak aktív, kezdeményező szerepet** kell játszaniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében és végrehajtásában.
- **Településbiztonság** kiemelt jelentősége
- **Önkormányzat-rendőrség-polgárőrség „tengely”**
- Bűnmegelőzési stratégia minden településen

Az NBS, mint az önvizsgálat alapja...

Önkormányzati rendészet szabályozása

Alaptörvény

- Önkormányzati rendészeti szabályozás nincs

Mötv.

- Önkormányzati rendészet sarkalatos törvényi szabályozása

Speciális jogszabályok

- Önkormányzati rendészet részletszabályai

Önkormányzati rendeletek

- Önkormányzatok rendészetet érintő jogszabályai

Az önkormányzatok rendészeti tárgyú döntései

1. közterületek használatával és rendjével összefüggő rendeletek;
2. közterület-felügyelet/önkormányzati rendészet működtetésével összefüggő rendeletek;
3. közösségi együttélést szabályozó rendeletek;
4. egyéb rendészeti tárgyú rendeletek;
5. térfigyelő kamerák telepítéséhez szükséges képviselő testületi döntés (Kftv. 7.§).

Kutatás ismertetése

Kutatás célja a **helyi rendészeti együttműködés** vizsgálata **négy módszer együttes alkalmazásával** („mélyfúrás”):

- ✓ Több , mint 20 személyes mélyinterjú 12 településesen;
- ✓ 3 településen (Sarkad, Bicske, Tata) fókuszbeszélgetés;
- ✓ Jogi szabályozás (helyi szinten is) alapos vizsgálata;
- ✓ Online kérdőíves kutatás (MJV, Főváros);
- ✓ +1: Nemzetközi tapasztalatok (V4, ES, AUT)

Fő célok:

- ✓ Szereplők beazonosítása
- ✓ Egyedi nézőpontok megismerése
- ✓ Reális átfogó helyzetértékelés
- ✓ Releváns többirányú empirikus tapasztalatok gyűjtése

Rendőrségi nézőpont I.

- A statisztikai elvárásrendszer szinte ellehetetlenítheti a személyes kapcsolatokon, folyamatos kommunikáción és partnerségen alapuló rendészeti megközelítést. (DE javuló tendencia!)
- „**A szubjektív biztonságérzet** kell meghatározó legyen a helyi rendőri munka során, egyben ez a **legtörékenyebb érték**, ezért ezzel kell leginkább foglalkozni.” dr. Vereczkei Csaba
- „A rendőrség nélkül az önkormányzat nem tud stabil helyi közbiztonságot létrehozni, ugyanakkor **a rendőrség sem lehet sikeres hatékony önkormányzati együttműködés nélkül**. A települések közbiztonsági stratégiájának kialakításába érdemben be kell(ene) vonni a rendőrséget. A rendőrség ellenkező előjellel hasonló gesztust gyakorol a közbiztonsági egyeztető fórumok életre hívásával. Ez alapján készül a megye közbiztonsági stratégiája.” dr. Polyák Zsolt

Rendőrségi nézőpont II.

- Kettős elvárásrendszer (ORFK, Önkormányzatok)
- **Önkormányzati értékelés** és az önkormányzati beszámoló jelentősége, visszasságai: az önkormányzat „beleszólhat” a rendőr fizetésébe, szinte tudathasadásos állapot >> elvárások, prioritások, konkrét kérések...
- Rendszeres, őszinte kommunikáció, személyes kapcsolatok
- Az „uram-bátyám” megközelítés helyett korrekt együttműködés és egészséges egymásra utaltságra van szükség
- **Biztonság felértékelődése, önkormányzatok ébredése,**
- „Önkritikán alapuló kritika, emberi kapcsolatokban empátia. Törvényesség, emberségesség, tényszerűség, tisztesség!” (Bicskei RK mottó)

Önkormányzat-rendőrség együtműködés

- Az önk. rendészet/Erfe. munkáltatója az illetékes megyei rendőr-főkapitánysággal megkötött **írásbeli együtműködési megállapodás** alapján végezheti tevékenységét. [Mötv. 17.§(2); Erfesz. 24.§]
- ~500-600 között van az együtműködések száma,
- **DE** a fővárosban is **több** olyan ör/ktf. működik, amelynek nincs EM a BRFK-val!

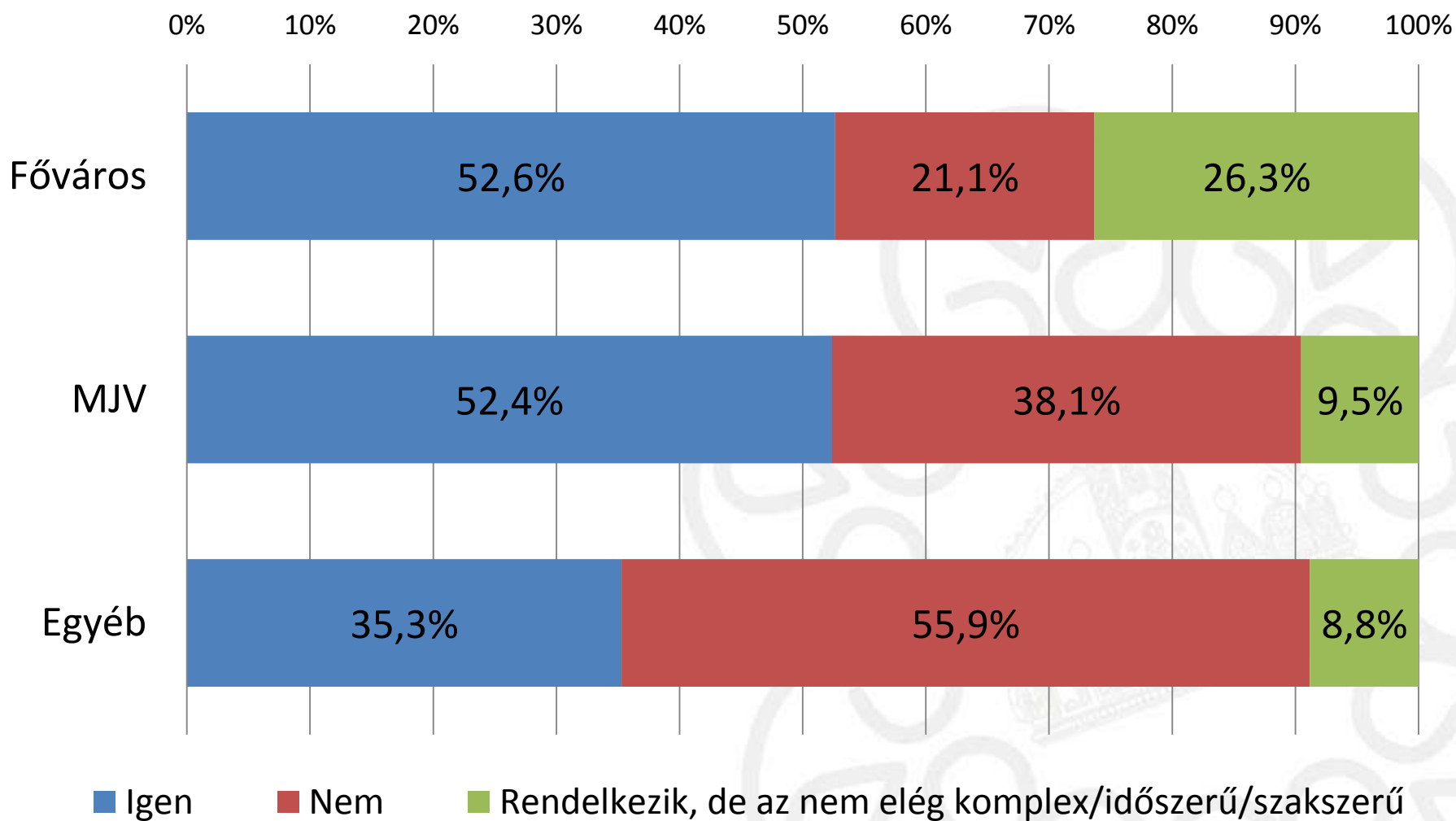
Az önkormányzatok felelőssége

- A **rendőrség első számú kötelessége a bűnüldözés** - számára a bűnmegelőzés, érthetően nem a legfontosabb feladat - ezért is lenne jobb, **ha az önkormányzat válna főszereplővé a prevenció koordinálásában.** A helyi önkormányzatok birtokában van nagy mennyiségű információ, adat ehhez az emberek és közösségeik életkörülményeiről. **A bűnmegelőzést azonban érdemben szervezni és koordinálni kell,** jelenleg azonban nincsen megfelelő számban alkalmas szakember sem a rendőrségen, sem az önkormányzatoknál. (Németh Zs. 2014)
- A közbiztonság hiánya lényegében **az együttműködés hiányát jelenti,** emberek és emberek, emberek és intézmények között. (Németh Zs. 2014)

Az önkormányzatok felelőssége

- A települési önkormányzatok többsége **nem érzi saját felelősségét** a helyi biztonságért, ezen problémák megoldását **a rendőrségre hárítja**, **DE** eltérő prioritások, igények, elvárások fogalmazódnak meg; > útkeresés > **„Biztonsági hézag”**
- Az önkormányzatok **nincsenek felkészülve a koordinációs szerepre**, kulcs: bűnmegelőzési stratégia, közbiztonsági bizottság
- **Jelzések jelentősége, kétirányú kommunikáció**
- Polgármesteri **elköteleződés, személyes kapcsolatok ereje**

Rendelkezik-e az önkormányzat komplex, időszerű (5 évnél nem régebbi) közbiztonsági stratégiával?

Önkormányzati rendészeti problématérkép

- 1) **Finanszírozás** (normatív finanszírozás hiánya)
- 2) ÖR szervek kötelező létesítésének hiánya (módszertan)
- 3) **Jogalkalmazás** egységesítése, egységes arculat
- 4) Együtműködések rendszere (rendszeren belül és kívül)
- 5) Szakmai-, törvényességi **felügyelet**
- 6) Szolgáltató jelleg vs. **bírságoló szervezet**
- 7) Fővárosi specialitások (illetékesség, eltérő gyakorlatok)
- 8) Érdekképviselő, **szakmai szervezet hiánya**
- 9) **Képzési rendszer hiányosságai**

A Polgárőrség

63.000 polgárőr, 1600 ifjú polgárőr, 2000 egyesület

Dr. Túrós András OPSZ elnöki interjú konklúziói:

- **Kis településeken** nagyobb a polgárőrség szerepe Az **önkormányzatok felelősségvállalása vegyes** (erkölcsi kötelesség, probléma áthárítása)
- **Rivalizálást** kell oldani, hatékony **információáramlás**
- **Együttműködések erősítése** (formális/ informális)
- A polgárőrség berobbant a rendészeti közéletbe, pozitív megítélés (lásd kutatás), de az állampolgárok elvárásrendszere is kirajzolódik, ami komoly felelősség is egyben

A magánbiztonság

- 87.000 vagyonőr, 3200 cég, 1300-1500 Mrd Ft-s piac;
- Bővülő szolgáltatási kör (pl. településbiztonság, okos város, technika, kamerarendszerek, távfelügyelet stb.);
- Helyi szinten fontos lehet a vagyonőrök tapasztalata;
- Tehermentesítő erő: „kerítésen belüli rend” (vállalati biztonság).

Problématérkép:

- Égető munkaerőhiány - torzuló verseny; Képzési rendszer; SZVMSZK, érdekképviselő; Szakmai felügyelet rendszere; Jogszabályi hézagok, elavult szabályozás (Új törvény igénye).

Fontos empirikus tapasztalatok

- ✓ Rendőrség – önkormányzat közötti **rendszeres kommunikáció**
- ✓ **Politikafüggetlen együttműködés** jelentősége
- ✓ **Szolgáltató, polgárbarát rendőrség**: kerékpár regisztráció, rajzpályázat (lásd nemzetközi tapasztalatok)
- ✓ **Önkormányzati ösztönzők** (bérlakás programtól a bejgliig)
- ✓ Közösségi együttélés hiányos önkormányzati szabályozása
- ✓ **Mezőőri szolgálat** hasznossága, de finanszírozási kaloda
- ✓ Kamerarendszerek jelentősége, lehetőségek (**okos város**)
- ✓ Érintett szervezetek eltérő munkaidőbeosztása
- ✓ Polgárőrség meghatározó szerepe (DE fiatalítás, szakmaiság)
- ✓ Ktf/ör. létszámarányos normatív támogatás >>> nem rivális, hanem kiemelt tehermentesítő erő.

A kutatás fő megállapításai

- ✓ Önkormányzatoknak **jelentősebb szerepet** szánt a jogalkotó (rendőrségre hagyatkozás), **koordináció letéteményese**
- ✓ Önkormányzati rendészeti jelenlegi jogszabályi keretei nem elégségesek a hatékony működéshez >>> normatív finanszírozással általánossá tétel a városokban
- ✓ Magánbiztonság, önkormányzati rendészet (erfe.) **szakmai (törvényességi) felügyeleti** rendszere újra gondolásra szorul
- ✓ **Képzés, továbbképzés** fejlesztése valamennyi területen
- ✓ Polgárőrség szerepe növekedhet (fiatalítás, felkészültség)
- ✓ **Önkormányzati beszámoló** jogintézmény felülvizsgálata

Jövő: Rivalizálás helyett partnerségen alapuló érdemi együttműködés, komplementer rendészeti tevékenység.

Legjobb gyakorlatok

- **EUCPN (2018) konklúziója:** többségében **önkormányzati projektek** (vezető szerep), közösség-orientált megoldások, kohézió erősítése, a bűnmegelőzés nem pénz kérdése.
- Kiemelkedő projektek: Safe region-safe city, safe home, cyber expert, Forssa (fókuszban a közösségek, mediáció), Safe events, sport implementálása a bűnmegelőzésbe stb.
- **Zugló sikere: Szomszédom a rendőr program (!)**

A települések biztonsága közös felelősség, de az önkormányzatok kulcsszereplők, sokat tehetnek az ügy érdekében!

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: christian.laszlo@uni-nke.hu